Keleti Szemle

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 18 K
Negyedévre ..... 4 „
Házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfői ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIII. évfolyam 179. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1917 augusztus 5.

A magyar nemzet nagysága!

Irta Dr Molnár Imre ny. joglenár.

— I. Közleméuy. —

A világkavarodás e rettenetes 3. évének végén, midőn a lelkek kétségbe esése, ezer és ezer szivnek összetörése őrület felé hajtja az emberek millióit, egy szelidebb, egy vigasztalóbb kép elé akarom terelni polgártársaim gondolatvilágát, — elvonva figyelmüket a rémes jelen mindennapi rettenetességeitől.

Egy bünös tévhit tartja fogva lelkeinket, hasonlóan a lappangó méreghez, mely lappangó voltával válik még veszedelmesebbé.

Divattá vált évtizedek óta ócsárolni és leszólni mindent, ami magyar. A mi pesszimistáink, a csüggedők és kishitüek — sok esetben a határozottan gyávák, talán öntudatlanul is átvarázsolni akarják az ő gyáva tanaikat az egyenes lelkekbe is. Az élvezet mohóságával károgják nap mint nap, a haza legcsekélyebb sorsfordulatánál a nemzet veszedelmét, elbukását. Lehet — s ez legyen mentőjük is — hogy remegő gyenge lelkük rémképeire keresnek vigaszt az erősebbeknél. De az ő találékony hivkészségük, merésznél merészebb jól értesültségeik végre is megmételyezhetik a bátrabbak lelkeit is tömegesebben. Jaj neked dicső nemzetem, ha sikerülne e gyáváknak kétségbe esésbe kergetni a hajdan erős magyart s e tehetetlenség — ez erőt és önbizalmat teljesen nélkülöző — állapotában megágyalni a sibarita állam természetes sorsát a nemzeti megsemmisülést.

Hindenburg az erős mondja: „Nem türök küzdelemben pesszimistát"; akit nem ideálizmus lelkesit, az maradjon tőlem távol. Ha férfi vagy légy férfi s legyen elved hited — mondja költönk — gondolj merészet és nagyot s tedd rá éltedet; nincs veszve bármi sors alatt, ki el nem csüggedett.

Gróss Menyhért páholymester egy birlapi nyilatkozatába kapcsolom elmélkedésemet.

Az általános titkosról szólva felkiált: *„szért, mert az általános a külföld kezdeményezése, nem kell azt elvetni.* Hisz Magyarország a külföldről meritette a haladás minden nagy alkotását a régiön fel is sorolja sz. István megtérésétől kezdve a lefolyt századok csaknem minden haladási mozzanatát.

Mellesleg legyen megjegyezve, hogy ez egyszer igaz szivvel értek egyet és üdvözlöm Friedländer Sámuel polgártársamat; ki a törvényhatóságban sz. Istvánról szólva, meleg kifejezésekkel méltatta a ss. királyt, a bölcs törvényhozót, az ezer éves magyar állam megalapitóját; ki megtérésével a kath. hitre alapjait rakta le ezer éves államiságunknak. Ő ezt a fehérpapok iskolájában igy tanulta s.b. A páholymester és Friedländer együtt két értékes taru a szerzetesi iskolák hazafias és értékes volta mellett.

Gróss Menyhért által felhozott ragyogó példát a kulturmunkának, melyeket a magyar nemzet nagy részben elfogadott, késs mégesen elismerem; de minden nem bizonyit Gróss Menyhért — igazolni kivánt — alaptétele mellett. Az a nemzet, mely belekapcsolódott a civilizált világ körzetébe, ugyan megőrizhette volna e fennmaradását, ha a kultura csen vivmányát visszautasitva, a maradiság posványában kiván megmaradni.

Mi magyarok *önálló gondolkodásu nép vagyunk.* Mi az adott viszonyokhoz alkalmazkodva mérlegeltük mindenkor és mérlegeljük mindenkor és mérlegeljük ma is a kultura minden felvetett problemáját; *(hisz ezer éves fennállásunknak ez a valódi kulcse)* elfogadtunk vagy visszautasitottunk mindent a szerint a mint azt hazánkra nézve üdvösnek itéltük vagy visszautasitottuk, ha azt hazánkra nézve talajnélküli éretlenségnek ismertünk.

Nekünk tehát nem azért kell az általános titkos, mert ezt az irányt a külföld teremtette meg; hanem azért nem kell mert ross. A történelem tanusága szerint a külföldön is és mindenütt, hol megvalósult rettenetes államrázkódtatásokat okozott; az általános a leghatékonyabb méreg az állam hatalma és egységességének felbontására. Mi magyarok állsmunk egységét megbontani nem akarjuk, senkinek örömére e földön.

Hiába ringatják magukat a választójog általánosságának alvitó veszedelmét sejtők a kautelákkal, melyekkel a magyarság supremátiáját megabroncsolhatni gondolják; mert ez nem sikerült sehol és nem fog sikerülni a magyarnak sem. Tüs és viz barátságos együttessége a politikában is ábránd marad.

Királyunknak az *általánosról* rendelkező szavaihoz hozzá van téve, hogy ez *a magyar állam alapintézményeinek sérelme nélkül* lesz megvalósitandó.

Majd ha látni fogjuk a valóságban ezeket a kautelákat; majd ha mérlegelhetjük azoknak értékét: csak akkor fogjuk látni igazán, hogy mit takar a sisi fátyol, a sokat igérő álarc s mit rejteget a nagy hanggal hirdetett reform. Akkor majd világosság támad a mi lelkeinkben, hogy suba alatt nem térünk-e vissza Tisza lobogója alá. Mert ha lényegében nem lesz a reform általános, titkos, (amintbogy nem is lesz), hanem csak egy parasztbujtással fogják megoldani Tisza választójogát: akkor először békében és sokkal kisebb izgalommal a hazára lett volna megoldható a kérdés. Amde akkor a szenvedély legmagasabb hőfokáig feltüzelt *demokratáinkkal* számoljanak el azok, kik megnyitották pandora vészes szelencéjét, kik eget és földet igértek Tisza megbuktatására.

Elmélkedésem iránya és főcélja azonban nem a választójog. Az általános, titkos kérdése még sok fórumot fog megfutni s a magyar nemzet államfenntartó képessége ezt a kérdést is a haza javára fogja eldönteni.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkivüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Állandó ujdonságok kész női confectói alsó szoknya, miedervédő, kész fehérnemüek, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabómühelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.

Telefon 11-09. Telefon 11-09.

Midőn a láz elmult, a felkorbácsolt szenvedélyek megbiggadva, tört engedtek annak bizonyítására, hogy ez nem magyar érdek, hanem az ellenség halált hordó fegyvere a magyar állam irigyelt egységének megdöntésére.

Az ezeréves magyar állam szerkezetpait döngetik a modern Sámsonok, hogy állami egységünk szilárd oszlopát ledöntve, a magyar állam értékes alkotását összetörjék.

*

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

A posta és táv. kezelő tanfolyam nagy sikere.

A nők értékes tulajdonságai. Az eredmény meglepte a tanárokat és a szakembereket.

Az a posta és távirókezelő tanfolyam, amelyet *Siket* Traján posta és távirda főigazgató kezdeményezésére *Nagy* Sándor postafőtiszt szervezett s az első volt az országban, teljes három havi előadás után legjelesebb szakerők, nagyváradi postatisztek buzgó és kiváló vezetésével augusztus 3 án véget ért.

A megtartott vizsgák fényes eredménye a következőkről adott bizonyítékokat:

a nők munkabírása és szorgalma,

ha ambíciójukat sarkalja a gazdasági helyzet és a tudásvágy, páratlanul nagy. Ez a tanfolyam az első és kísérleti volt, maguk a beavatott tanárok sem tudták, mit képes elbírni egy nő akaraterője és mire képes szorgalma. És a végén, három havi ernyedetlen, szívós és kitartó tanulás után olyan hibátlanul, nem várt eredmény állott elő, amely meglepte a szakembereket. Nem szabad lebecsülni a nőket, hanem meg kell becsülni. Csak így sikerült, folytonosan dolgozva, nem aludva ki jól magukat, tömegmunkát végeznünk, mert lelkesedtek a tanulásért. Naponta délelőtt 5 órai elméleti tanulással, délután 2 órai gyakorlati foglalkozással sikerült annyit elsajátítaniok, hogy szakmájukban sok 10—12 havi kurzust végzett, éretségit tett férfit tulszárnyalnak.

De mennyit kellett esőért küzdeniök, naponta a tanfolyamon fesztilt figyelemmel hallgatták az előadásokat, éjjel, kis lakásban, idegenek közt tanultak, alig aludtak 3—4 órát, soknak gyenge táplálkozásban volt részük, mert fentartásuk rengeteg kiadással járt s jórészt idegen helyről jöttek ebbe a Drágaság városába, a mit adnak itt bármennyi pénzért is egy tanfolyamon levő nőnek, akinek az esze a tanuláson, nem pedig a lánckereskedelem csalásainak kivédésén? Megesett, hogy elgyengültek, megroskadtak az éhség, a nélkülözés, szeretetlenség idegenség a túlterhelés hatása alatt, de újból és újból erőt vettek magukon s elérték a legnagyobbat: dicsőséget szereztek a tanfolyamnak.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

Áttérve elmélkedésem főcéljára, pótolni akarom az elmondandókban azt, amit Grósz Menyhért nem mondott el. Mi magyarok ugyanis nemcsak vettünk a civilizált külföldről, de mi adtunk is annak nagy értékeket. Bizonyítani akarom, hogy ez a nemzet értékes tagja az európai népcsaládnak; hogy rólunk nem lehet lekicsinylőleg beszélni s csak úgy kegyelemből nézni el fittmaradásunkat. Tehát itt a tételem a magyar nemzet nagyságáról.

bizták ezt a munkát. A most végzett hallgatók önállóan ezt is elvégzik, ha kimennek a vidékre. Vasárnap mesterségesen elrontotta az ötletes titkár Nagy Sándor a gépeket, a tanfolyamon, helyükből kihúzta őket a drótokat elvágta s a hallgatók mindent helyre állítottak kifogástalanul, nagy derültség és vidámság közepett.

A tantárgyak mutatják, hogy teljes részletességgel megtanultak mindent, számadásokat készítettek postai küldeményeket felvettek, felszereltek gépeket, megtanultak a közönséggel udvariasan bánni (mikor lesz ilyen kurzus a közigazgatásnál s a közélelmezésnél ?!) Lerajzolták a póstahányitást, Magyarország vasuti hálózatát s ahol csatlakozó vonalak vannak, úgy, hogy a leggyengébb tanuló is fel tudja rajzolni a táblára a kiigazításokat.

A tanfolyamra 54 hallgató jelentkezett, három az orvosi vizsgálatnál a „postai szolgálatra alkalmatlan" minősítést kapott, 51 hallgatója volt a tanfolyamnak s egy, aki táviróvizsgája mellé postakezelői képesítés céljából iratkozott be.

A vizsgákon

két vizsgálóbizottság működött. Az egyiknek elnöke az elsőrangu távirász és távbeszélő szakértő: *Niedermann* Antal dr. p. és t. tanácsos, a postavizsgák elnöke pedig a „jó postás" nak nevezett *Szűcs* József p. és t. tanácsos, igazgatóhelyettes volt. Tagok: az előadó tanárok, a távirdánál: *Kovács* Károly főtiszt és *Nagy* Sándor főtiszt, a postánál: *Guta* Elemér dr titkár, *Kovács* Jenő dr s. titkár és *Vodicska* Sándor főtiszt.

A vizsgákon minden egyes jelölt minden egyes tantárgyból felelt. Az eredmény a két vizsga után: a postai, távirda és távbeszélő szakból

jelesek 13-an.

Andó Mária (a pénzügyi jegyző leánya), Ács Margit (Battonya), Baloghy Zsuzsanna (Debreczen), dr. Bedő Albertné Máriavölgyéről (ügyvéd felesége, az ura megőrült a harcztéren, a felesége gyógyítja), Gálló Mária (Alcsisimánd), Gyulay Mihályné (Szilágycseh, tanár felesége.) Harsányi Margit (Dombrád), özvegy Mikola Zoltánné (Magyarpeczkai postamesterné), Nagy Irma (Nagyvárad, 6 o., szám u postahivatal), Szabó Hanna (Világos Aradm.) Wintersteiu Margit (Mezőhegyes), Dobis Eszter (Gyoma), Dévay Emma (Körösbökény).

Ezek közül is négyen kiváltak, minden egyes tantárgyból minden egyes alkalommal precis és tadőzsugu munkát produkáltak, ezek a sorok: Andó Mária, özvegy Mikola Zoltánné, Nagy Irma és Szabó Ilona.

A posta és távirda szak egyikéből

jelesek 7-en.

Barlos Juliánna (Felsőbánya) (p.) Egri Veron (Tetétlen) (p.) Kocsis Irén (Karcag) (p.) Endorfer László (Nagyvárad) (t.) Kádár Ferenc (Kétegyházai postamester fia) (t.) Rovszdy Ilona (Nagyvárad) (t.) Dankó Ilona (Aranyosfordo) (p.)

Kiváló képességük és szorgalmukért

jók 11-en.

Biró Irén (Székelyhíd), Boronkay Mária (Nagyvárad), Göresön Anna (Érmihályfalva), Hannig Aranka (Debreczen), Kuszkó Margit (Debreczen), Laky Ida (Biharnagybajom), Mike Irén (Mezőkovácsháza), Jeszenszky Erzsébet (Berettyóujfalu), Osváth Ilona (Hajdunánás), Szelyo Malvin (Nagyszőllős) Szentgyörgyi Rózsa (Érmihályfalva.)

Tegnap este kihirdették az eredményt a hallgatók előtt, posta és távirdakiadókká képesitették őket, az esküt letették, s erről bizonyitványt kapnak, amelyet kifizetve elvégzésra elmentek — dolgozni.

Mint már jeleztük:

ez a tanfolyam az első

az országban, minden hallgatója most már rendszeresen tudással megy ki a hivatali pályára. Az eddigi rendszer nem tartható fenn, oktatás, tanítás nélkül rászakaditani a közönségre nem fogják a posta- és távirókiadókat. Egy mintatanfolyam *Siket* Trajan főigazgató állomásán, váratlan és páratlan eredménnyel fejeződött be egy derék tanári kar s egy tudnivágyó hallgatóság jóvoltából. Ez a kisérlet bevált s most megkezdi áldásos terjedését egész Magyarországon. S azok a nők, akik ezt az eredményt, létrehozták, nagy dicsőséget szereztek a női nemnek.

A postafőigazgató nyilatkozata

Siket Trajan p. és t. főigazgató látható örömmel nyilatkozott a tanfolyam befejezéséről:

— Maga az eredmény mutatja a sikert, hiszen 54 hallgatónál olyan szép és jeles eredmény mutatkozik, amely páratlan. Csupa jeles és jó, ez maga is jellemzi az intézményt, s dicséri a tanári kart, dicséri az ügyet. Szegény leányok e negyedév alatt nagy munkát végeztek s gondolkozom azon, hogyan lehetne őket megjutalmazni ilyen erőltetett munkától. De a drágaság nem engedte, hogy hosszu párizsi eresszük a tanfolyamot, nagy költséggel járt így is a nőkre ez a negyedév, amelynek anyagjavadalom, 10 hónapos fanévre való, de a drágaság miatt csak kellett szorítani a tanfolyamot 3 hónapra s a teljesitmény ennek daczára is kiválló.

Ez a tanfolyam próba volt, *hétfőn tartom meg a konferenciát*, a innen megy a felterjesztés a minisztériumhoz. Hogy milyen anyagi támogatásban részesülünk, hogy ne legyenek a hallgatók egészen a magunk erejére utalva, az a pénzügyi helyzettől függ s meglátjuk, mit érhetünk el. *Ez az eredmény hasznos, produktiv befektetés* az államra, a közönségre és a hallgatókra nézve, tehát pénzügyileg is támogatásra méltó.

A tanári kar tekintetében örvendek, hogy a választásom bevált, szerencsés volt. Csak hivatott, geniális szakemberekkel lehet ilyen fényes eredményt elérni, akik a szemléltető oktatás mesterei. A hallgatónak *látni kell*, s így kell tanitani, nem magoltatni. *Jöjjenek ide pedagogiát tanulni* a mai tanrendszer képviselői.

Akiket most kibocsátanak az életbe, apostolai lesznek a posta és távirószolgálatnak. Boldog ország, amelynek ilyen tisztviselői és ilyen hivatalnokjelöltjei vannak, akik a legjobbat produkálták. Szivemből örvendek az eredménynek.

Lelkéből, szivéből eredő szavakkal mondotta ezeket a főigazgató nekünk, aki segíteni kíván a tanulni vágyó ifjuságon. Csakugyan: a pedagógia mestere ő.

Balesetek napja.

A villamosáram áldozata.

Leesett a városház második emeletéről egy urinő.

Egy kis leány tegnap reggel áldozatául esett egy leszakadt villanydrótnak.

Vámosi Rózsa 9 éves leányka, akinek az apja a háborubau elesett, anyja napszámba jár, tegnap reggel 8—9 óra között az uj fütőház közelében az árokparton cirmót szedett. A cirmót seprűkészitésre használják s a kis lány lázas buzgalommal cibálta a cirmószálakat. Igy történt, hogy a lázas munkában nem vette észre a fűben heverő, leszakadt villanydrótot. Rálépett s a drótban levő erős áram megölte a kis hadiárvát. A teste egészen megfeketedett s a ruhája is tüzet fogott. Mire a járókelők észrevették, természetesen már nem lehetett segiteni rajta. Holttestét beszállitották a hullaházba s értesitették a Doronges oldal 6. szám alatt lakó édesanyját.

Még a délelőtt folyamán kiszállott a helyszinre *Szőke* vizsgálóbiró, *Rimanóczy* Béla, a villamosmű igazgatója és *Farkas* fütőházi főnökhelyettes. Megállapitották, hogy a drót már előző este leszakadt, aminek oka az volt, hogy a drót anyaga nem volt megfelelő s nem birta el az erős áramot. Az is megállapitást nyert, hogy bizonyos foku gondatlanság idézte elő a halálos végű balesetet. A vizsgálat megindult, hogy kit terhel a felelősség.

*

Tegnap délelőtt könnyen végzetessé vált baleset történt a városházán. Blum Rozália 65 éves minő, egy tanár özvegye a városházának második emeleti egyik ablakából kiszuhant az udvarra s csakis a véletlenen mult, hogy szörnyet nem halt. A baleset az anyakönyvi hivatal felett történt a lépcsőfeljáratnál, a lépcsőház egyik ablakánál, amely a feljáróval egy vonalba van. Blum Rozália Beöthy Kálmán rendőrtisztviselőnek, aki őt kihallgatta, azt adta elő, hogy kitekintett a nyitva levő ablakon, ekkörben megszédült, a egyensulyát elveszitve kiszuhant az ablakon.

Annyi szerencséje volt, hogy a lábára esett, igy nem szuvia halálra magát. Sérülése azonban elég sulyos, a ballabs eltört, a testén több zuzódást szenvedett, ha tán komplikációk nem jönnek közbe, megmentheto lesz az életnek. A Biharmegyei Közkórházba szállitották.

Egy verzió szerint az éltes urinő öngyilkossági szándékból ugrott ki az ablakon, amit abból következtetnek, hogy a második emeleti folyosón megtalálták kalapját a kalapfüvel egy ablakpárkányhoz illesztve, s állitólag Blum Rozáli élelmiszerekért ment a városházára, tehát a második emeleten semmi keresni valója nem volt.

GLOBUS MŰINTÉZET előbb Bihar-nyomda részvénytársaság
PAPIRNAGYKERESKEDÉS AUGUSZTUS HÓ 1-ÉN NYILIK MEG.
TELEFON 49.
Kő- és könyvnyomda, vonalzóintézet, könyvkötészet és üzleti könyvgyár üzemét megkezdte.
Nagypiac-tér. Kugler ház.

A Dnyeszternél átléptük az orosz határt.

Járőr- és ágyuharc az olasz fronton.

Keleti hadszíntér. *Budapest aug.* 4. (Hivatalos.) A Casinu völgyétől északra és a Tölgyes szorosnál ellenséges tehermentesitő előretörések csapataink vitéz ellenállásán meghiusultak.

Bukovina felszabaditása eredményesen halad előre. Magyar osztrák csapatok Kimpolungtól északra erős támadással kterőszakolták az átkelést a Moldoviczán. Radautztól nyugatra és északnyugatra a szövetséges hadoszlopok a hegységből kibontakoztak. Czernovitztól keletre az orosz birodalom határán állunk és azt a Dnyesztertől délre átléptük. A Zburucz torkolatánál biztositó osztagaink orosz századok támadásait visszautasitották.

Olasz hadszíntér. *Budapest, augusztus* 4. (Hivatalos.) A Rombon lejtőjén eredményes járőrvállalkozások. A Monte Santo ellen igen erős olasz ágyutüz irányult.

Délkeleti hadszíntér. *Budapest, augusztus* 4. (Hivatalos.) A helyzet változatlan.

A vezérkar főnöke.

Olasz repülők bombázták Pólát.

— Események a tengeren. —

Augusztus másodikáról harmadikára virradó éjszaka körülbelől 16—20 ellenséges repülőgép kerek számban 80 bombát, köztük sok gyujtóbombát dobott le Póla városára és kikötőjére. A város magánházain több helyen kár esett és a polgári lakosság közül 2 személy meghalt, 12 pedig megsebesült, közöttük főleg asszonyok és gyermekek. Katonai müvekben nevezetesebb kár nem történt. A tengerészeti kórházra és a tengerészeti temetőre is estek bombák. Katonai személyek között mindössze 2 könnyü sebesülés történt.

A hajóhadparancsnokság.

Az orosz flotta ujabb lázadása.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól.) *A keletitengeri flottában ujból sulyos zavargások ütöttek ki. A hadügyminisztérium megbizottját és 43 tisztet agyonlőtték. A «Szlava nevü páncélos hajót hatalmukba keritve, a zendülők kifutottak a tengerre. A fölkelő raj 3 csatahajóból, 4 cirkálóból és számos torpedónaszádból áll. Kerenszki tárgyalása a lázadókkal eddig nem vezetett eredményre.*

Az oroszok defenzivába mennek át.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól) **Genfből jelentik: A Times jelenti, hogy Kerenszki a frontra fog utazni, hogy részt vegyen a haditanácskozáson.**

Javasolni fogja, hogy a hadsereg valamennyi csapatát a védelmi vonalakba vonják vissza és csak defenzivát folytassanak. Valószinü, hogy Romániában is beszüntetik az offenzivát.

Az orosz kormány helyzete rosszabbodott.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudsitónktól.) *Pétervárról a Reuter-ügynökség jelenti: Megerősitik azt a hirt, hogy a kormány megszakitotta a tárgyalást a kadett párttal. Axelrodot a parasztok tanácsa végrehajtó bizottságának elnökét kinevezik belügyminiszterré.*

Pétervárról jelentik: A városban 60.000 főnyi gyalogságot, lovasságot és tüzérséget vontak össze, miután ujabb zavargásoktól tartanak. A keletgalíciai helyzet folytán a kormány helyzete rosszabbodott.

Flandriában szünetel a harc.

Berlin, augusztus 4 A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornok hadcsoportja. A flandriai harcvonalon a nagy erő hatása alatt a harc tegnap is szünetelt. Éjszaka a tüz időnként nagyobb hevességre fokozódott. Nagyobb támadások nem következtek be. Az Arrasban, eltekintve az élénkebb tüztevékenységtől, Hulluch és Lens mellett és előtéri csatározásoktól Monchytól keletre, nyugalom volt.

A német trónörökös hadcsoportja. Nincs jelentősebb esemény.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Délnémet és rajnai rohamcsapatok Leintrey-től délnyugatra betörtek az ellenség állásába és nagyobb számu fekete-franciával tértek vissza.

Majdnem egész Galiciát visszahódítottuk.

Keleti hadszíntér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy és Böhm Ermolli vezérezredes hadcsoportja. Csernovitztól északkeletre átléptük az orosz birodalom határát.

A tizennégy napos hadjáratban, amely a német osztrák-magyar és török csapatok szakadatlan győzelmének sorozatát mutatja.

Addig Galiciának az ellenség által megszállott részét a Bródytól Zborasig terjedő keskeny sáv kivételével elragadtuk az ellenségtől.

József főherceg vezérezredes harcvonala. Bukovina felszabadulása gyorsan halad előre. A Kelet felé kiszélesedő folyóvölgyekben a szövetséges hadtestek csapatai a Csernovitz—Putrouta—Bilka—Kimpolung vonalán át nyomulnak a visszavonuló ellenség után.

A Moldva arcvonalon a románok ismét hiába kisérelték meg, hogy erőszakos támadásaikkal elfoglalják a Mgr Casinuluiut.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja. Az alsó Sereth mentén a harci tevékenység az előző napokhoz képest fokozódott.

Macedóniai front.

Nincs ujság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Lloyd George az antant konferencia határozatáról.

Budapest, aug. 4. (Saját tudósitónktól.) Zürichből jelentik: Lloyd George a legközelebb Londonban tartandó népgyülésen az antant konferencia határozatát közhirré fogja tenni.

„Mona Lisa" modern fényképészeti müterem
Nagy Sándor-utca 4. szám. Rákóczi-ut sarok
f. évi augusztus hó elsején megnyilt.

A budapesti büntető járásbiróság nagyváradi tárgyalása.

A Pásztor—Nógrádi-ügy tárgyalásának második napja.

A budapesti büntető járásbiróság Nagyváradon kiszállt birája, dr *Thót* László járásbiró tegnap folytatta annak a hatóság előtti rágalmazási ügynek tárgyalását, melyet Gerő Ármin főkapitány és Pásztor Bertalan aljegyző inditottak Nógrádi Gyula birlapiró és neje ellen. A vádat Vattay József budapesti kir. ügyész képviseli, védő dr Sonnenwirth Lajos.

A tárgyalás elején ugy az ügyész, mint a vádlott előterjesztéseket tettek a további bizonyitásra.

A *kir. ügyész* szerint nem közömbös dolog az, hogy az a pénzintézet, melynél Gerő Ármin igazgatósági tag, foglalkozott e uzsoraügyletekkel és hogy ez a bank a bün cselekmények rendszeres elkövetésével tartja e fenn magát és hogy megfelel e a valóságnak, hogy egyik igazgatója el lett itélve és Amerikába szökött és hogy az igazgatóság más tagja ellen tettek-e feljelentést A Wallerstein tanuvallomásából az látszik, hogy büncselekmények elkövetése történt. Inditványozza szért Pásztor Ferencnek, az Ujvárosi Takarékpénztár igazgatójának és dr Fehér Márton bankügyésznek tanukénti kihallgatása elrendelését, hogy ezek a tényállás felderitésére az adatokat előadhassák.

Nem közömbös továbbá az, hogy Nógrádi Gyula vádlott rágalmazásáért már el lett itélve. Milyen természetü rágalmazási ügyek voltak ezek, mennyiben birtak alappal s az itéletek milyen világot vetnek a vádlott egyéniségére, ezekből a perekből megállapithatónak tartja a vádlott jellemét, hogy maniákus rágalmazó e. Ezzel az inditványyal a per miliéjét akarja tisztázni. Inditványozza a perek irtainak és vádlott előéletére vonatkozó iratok beszerzését. Ugy tudja, hogy a vádlott már 4 esetben rágalmazás miatt fogházra lett itélve.

Védő előadja, hogy Pásztor Ferenc és dr Fehér Márton vallomása nem lehet döntő, ezek ellen nem ellenzi kihallgatásukat, de kéri még Zboray Gyula igazgató kihallgatását is. Nem ellenzi azt, hogy a vádlott előéletére vonatkozó iratok beszereztessenek. Az ügyész kérdésére, hogy ezek a vádlott ellen indult rágalmazási perek minő forrásból eredtek, azt feleli, hogy: a vádlott igazságérzetéből s ennek bizonyitására kéri, hogy szereztessenek be az összes ellene indult perek, mert csak ezekből lehet látni a vádlott jellemét.

Nógrádi Gyula előterjeszti, hogy nagyon sok per indult ellene, s elenyésző csekély azon perek száma, melyekben őt elitélték. *274 pert inditottak ellene, 269 pert megnyert és 5 ügyben elitélték*, mert a régi becsületvédelemről szóló törvény szerint nem lehetett bizonyitani. 80 pere volt a Pásztorokkal s mindenikben felmentették a biróság.

Az ügyész hozzájárul ahhoz, hogy a vádlottra vonatkozó iratok mind beszereztessenek.

A biróság elrendeli a Nagyváradon tartózkodó tanuk kihallgatását. Az iratok beszerzésének elrendelése ügyében később határoz a biróság.

Nógrádi kéri még a Horn Ernő és Havas Béla, az Ujvárosi Takarékpénztár volt igazgatói büntügyére vonatkozó iratok beszerzését. Ezt a biróság elrendeli.

A biróság ezután megkezdette a tanuk kihallgatását.

Kiuzsorázott dijnokok.

Nagy Árpád nyug. pénzügyi titkár 7 évig mint fogalmazói dijnok volt a városnál. 1910-ben 87 korona drágasági pótlékot kapott, de késett a kiutalás, szüksége volt a pénzre s váltóra vette fel társával együtt a pénzt az Ujvárosi Takarékpénztártól. Nem emlékezik mennyi pénzt kapott, de 7—8 korona között volt a kamat, amit levontak 3—4 hétre, amikorra a kiutalás megtörtént. Tanu nem ismerte a percentet.

Pásztor Bertalan előadja, hogy 1910-ben városi aljegyző volt, mikor a dijnokok megkapták a drágasági pótlékot. Mivel az utalványozás késett, a dijnokok őt kérték, hogy utaltassa ki az Ujvárosi Takarékpénztárnál, mert tudják, hogy azzal neki nexusa van. Ily apróbbcsinőkkel a bankok nem bibelődnek, de ő kollegialitásból és a kis emberek iránti szeretetből közbenjártam az ő ösémnél, hogy előlegezze a bank a pótlékokat váltóra, s a nyugták átadása ellenében. Igy kapták meg a dijnokok a pénzt.

Az iparhatósági biztosi dijak.

A következő tanu *Czeglédy* Jeremiás iparfelügyeleti elnök elmondja, hogy Rimler Károly után Gerő Ármin akkori rendőrkapitány volt az iparhatósági biztos. Miután főkapitány lett, akkor is eljött az ülésünkre, mert nagyon érdekelődött iránunk, de csak előljáróságai ülésekre jött néha, míg a bérbeállitási bizottsági ülésekre Juricskay Barna, Giraud Árpád és Dajka Endre jártak. Ezek sohasem panaszkodtak, hogy nem kapják meg iparbiztosi dijukat. A legjobb viszonyban voltak Gerővel. Mikor megalakitottuk az Iparfelügyeleti Hitelszövetkezetet, a Központ kivánta, hogy az igazgatóságba válasszuk be Gerő Ármint. Be is választottuk és Gerő az összes igazgatósági tantiémeket az iparos nyugdijalapra adta éveken át. 1500 koronánál tobbet adott erre a célra. A háboru óta azonban megkért Gerő Ármin, hogy ezeket a tantiemeket a hadiözvegyek és árvák javára juttathassa.

A tanu megesketésének a kérdésében *Nógrádi* ellenzi a tanu megesketését, mert a Gerő elleni fegyelmi ügyben adott iparfelügyeleti bizonyitvány, melyet a tanu itt alá, valótlan adatokat tartalmaz, oly ülésekről is állitja, hogy jelen volt Gerő, melyeket meg se tartottak.

Czeglédy Jeremiás: A jegyzőkönyveket Dávald László titkár állitotta össze, ő irta össze a tartott üléseket. Én nem néztem utána, mert megbiztam a titkárban, de még vagyok győződve, hogy hamis adatok nincsenek benne.

Nógrádi kéri Dávald titkár kihallgatását, aki Gerő pressionált a jegyzőkönyvek kiállitásánál. Kéri még Weiterschütz János kihallgatását, hogy ezeket az üléseket sohasem tartották meg.

A biróság kimondotta, hogy az iparfelügyeleti elnök által kiállitott okmányok köziratok, melyeknek valódiságát kétségbevonni nem lehet s azért mellőzi a most bejelentett tanuk kihallgatását s elrendeli a tanu megesketését s Czeglédy Jeremiást megeskette.

A nyomor vámszedői.

Szakács Imre 1910-ben napidijas volt a városnál s a drágasági pótlékot az Ujvárosi Takarékpénztártól vette fel. Tanunak 103 korona járt s kapott helyette 89 koronát, mert még piculás könyvet is kellett váltania, erre is fizetett 2 koronát.

Ügyész: Nem valami előnyös szinben rüntetni fel a pénzintézet kölcsönügyleteit s azért kivánatos lenne, ha ezt bebizonyitani is tudná. Nincs önnél valami irás erre, hogy ne pusztán az emlékezetére támaszkodjék?

Tanu: Semmi irásom sincs.

A biróság megeskette a tanut.

Szakács József: 1910-ben 85 K drágasági pótlékomat az Ujvárosi előlegezte. Mennyit vont le, nem tudom. Nagyon meg voltam szorulva, mint ahogy most is meg vagyunk szorulva Nagyvárad városánál. Örültem annak, amit kaptam. Társaim beszéltek róla, hogy sokat vont le a bank, de én ezzel nem törődtem.

Szőke András: 1910-ben napidijas voltam s a 73 K pótlékot a banktól kaptam meg. Vagyonos vagyok s nem törődtem vele, mennyit vontak le.

Gulyás Gyula: Havidijas voltam 1910-ben, 120 K pótlékot kaptam, de csak 102 koronát fizetett az Ujvárosi. Társaim általában rosszan sugolódtak, mert sok kamatot vontak le. Nem akartak feljelentést tenni, hanem csak mint szegény emberek panaszkodtak.

Ügyész inditványozza, hogy a tanut zárják el az eskütől, mert büntetve volt kivándorlásra csábitás miatt.

Védő kérte a tanu megesketését, mert vallomását a többi tanuk is megerősitik.

A biróság megeskette a tanut.

Mihályi Lajos: Havidijas voltam 1910-ben a 87 korona pótlékomat az Ujvárosi előlegezte, nem tudom, mennyit, nem is törődtem vele, csak hogy pénzt lássak.

Cserey Zoltán: Rendőrségi napidijas irnok voltam s 86 korona drágasági pótlékomat kölcsön vettem az Ujvárositól, nem tudom, mennyi kamatot vett, de sokoltam a 10—15 napra vett kamatot, társaim is panaszkodtak, mert még a piculásra is 2 koronát kellett fizetni.

Az iparhatósági biztosi fizetésra előadja ezután a tanu, hogy nem tudja, hogy Giraud Árpád panaszkodott-e emiatt, de azt hallotta, mikor Juriczkay Barna vitatkozott Giraud val s azt mondotta neki, hogy csak ugy vállalja a biztosi állást, ha ő kapja a fizetést. Elmondta még, hogy Gerő megfenyegette: Csak barátkozzék ezekkel, mert ha vége lesz eseknek a hócsknak, akkor elmehet kenyeret kérni Nógrádihoz.

Az ügyész: Ellenzem a tanu megesketését. Különös véletlen, hogy csak azok a tanuk, akik el vannak bocsátva a város

Lorbert Bernáth modern gépekkel berendezett

ékszer- és aranyáru készitő mütermét

f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.

szolgálatából és akik a Dajka fenhatósága alatt állanak, azok vallanak így mint ez a tanu.

Védő kérte a tanu megesketését, mert nincs ellenséges viszony a tanu és a sértett között, a tanu főnöke Gerő, nem pedig Dajka.

A bíróság a tanut megeskette és a tárgyalást hétfő délelőtt fél 10 re elnapolta, amikor Weltersteint és a sértetteket hallgatja meg s az iratokat felolvastatja.

A 101-ik gyalogezredet üdvözli Nagyvárad.

Orosz harctéri győzelme alkalmából.

A harctéri eseményekről szóló tegnapi hivatalos táviratok között fel van említve a 101. gyalogezred dicső harci ténykedése, amely szerint Kövess vezérezredes csapatai fényes támadásban visszaszorították az orosz vonalat s a támadásnál a *101. gyalogezrednek* különös alkalom nyilott arra, hogy harci rátermettségét bebizonyitsa.

A 101. gyalogezred az idő szerint Nagyvárad háziezrede.

Ez inditotta *Rimler* Károly polgármestert arra, hogy a dicsőséges harci tény alkalmából a derék ezredet Nagyvárad város nevében táviratban üdvözölje.

A polgármester az alábbi táviratot átküldötte a nagyváradi katonai állomásparancsnoksághoz, azon kérelemmel, hogy azt a 101. gyalogezred parancsnokságához a harctérre eljuttatni sziveskedjék.

A polgármester üdvözlő távirata a következő:

A cs. kir. 101-ik gyalogezred parancsnokságának.

Nagyvárad város hazafias közönsége hazafias lelkesedéssel és büszke önérzettel értesült az egykoron Nagyvárad városában alakult és a háboru kitörésekor az orosz harctérre szintén városunkból indult cs. és kir. 101-ik gyalogezrednek a bukovinai harctéren a tulerős orosz hadsereggel elért fényes sikereiről, mellyel az ezred pompás harci rátermettségét ujólag is bebizonyitotta. Midőn a város minden polgára nevében az ezrednek ezen kiváló teljesitményéért a leglelkesebb és örömteljesebb szerencse kivánatomat fejezem ki, egyben Isten áldását kérem fegyvereikre ezután is, remélvén, hogy jövőbeni sikereikkel lényegesen hozzájárulnak a végső győzelmes béke eléréséhez.

Hazafias üdvözlettel

Rimler Károly
polgármester.

A táviratban kifejezett meleg üdvözléshez e város minden polgára teljes szivvel csatlakozik.

Utazás a Patronázs titkári állása körül.

A tanitói kar sérelme.

Megirtuk a napokban, hogy a Patronázs titkári állására *Baróthy* Pál és *Medvigy* Gábor dr minden okos érvelése dacára a pályázó pedagogusok mellőzésével *Dutka* Ákost választották meg csak azért, mert az elnök lemondással fenyegetőzött, ha nem az ő jelöltjét választják meg.

Ez az eljárás általános elégedetlenséget keltett nemcsak a Patronázs tagjai sorában, de a város különböző társadalmi rétegeiben is.

Nyugodtan lezárhattuk volna az aktákat multkori tudósitásunkkal, amelyben kifejeztük, hogy mi a szabadkőmüves Dutka Ákost nem szivesen látjuk ebben a tisztségben, annál kevésbbé, mert erre képesitése nem predesztinálja.

A lemaradt pedagogusok a dolgot hallgatólagosan tudomásul vették s hogy ez a kérdés most ismét előtérbe kerül, annak oka az, hogy ez *közügy* és pedig olyan közügy, amely a tanitóság felháborodásával találkozik.

Amint később tudjuk meg, a *titkár* évi *tiszteletdija 800 korona*. Emiatt válik a kérdés a tanitóságra *kari érelemmé*. Ha csak egy kissé is rajta tartja ujjait a kulturális és társadalmi élet pulzusán, az jól tudja, hogy a tanitóság mindenkor az iskolán kivül is olyan munkásságot fejtett ki, melyről mindenki csak tisztelettel emlékezhetik meg. Nagyvárad tanitói csak között is mindenkor az elsők sorában voltak s éppen az esik rosszul most a tanitóságnak, hogy amikor az iskolán kivüli olyan állásról van szó, amely anyagi javadalmazással jár, — ez esetben nem éppen megvetendő összegről van szó —, a amely állás természeténél fogva pedagogiai képességet, gyermek pszichologiai készültséget kivan: akkor a tanitókat nem veszik össze a olyan embert visznek be, aki különben lehet jó iró, de nem pedagogus, erre az állásra semmi sem predesztinálja.

Ugy tudjuk, hogy a Patronázsnak évi 4000 koronát folyósit az igazságügyi tárca az ügyek fedezetére. Ebből fizetik a titkárt is. És a pénz központ. E fölött a pénz fölött az elnök nem disponálhat ugy, ahogyan ő egyénileg akarja.

Mi nem akarunk a körében forgott két pedagogus érdekében hangulatot csinálni. — Bár az egyik pályázó évekon át volt a Patronázsnak pénztárosa *ingyen*, a másik: egyik szellemi irányitója a tanitóságnak és a kriminál pedagogia terén is szakember, de egyenesnek, helyesnek azt az eljárást tartottuk volna, ha az üresedésben lévő titkári állásra nyilt pályázatot hirdettek volna, s a pályázók sorából minden mellékszempont figyelmen kivül hagyása mellett az arra legérdemesebbet választották volna meg.

Ugy értesülünk, hogy ezt az ügyet a tanitók országos egyesülete is figyelemmel kiséri s a tanitóság országos lapjai ezt ostorozni is fogják.

Ha igy bánnak el a tanitókkal, ha akkora lelkiismeretlenséggel kezelik az ifjukori bünösök ügyét, akkor nagyon is érthető lesz a tanitóságnak az az álláspontja, hogy az iskolán kivül semmiféle közérdekü munkában ingyen azután részt venni nem fognak.

A pénztelen lakosság részére Biharmegye vásárol buzát.

Élelmezési értekezlet a vármegyeházán.

Az uj termés betakaritása most van folyamatban, az uj termés határidői igénybevétele a napokban kezdődik, az ország sok helyén már folyik is a rekvirálás. A háborus Magyarország ez évi kenyérrel való ellátásáról most történik gondoskodás, s mivel sok, sőt minden, az egész háboru, az egész létünk és jövőnk függ tőle, hogy legalább kenyerünk legyen, nem lehet olyan nagy fontosságot tulajdonitani ennek a kérdésnek, mint amilyet tényleg megérdemel.

A kenyérrel való ellátás nagy fontosságát tartotta szem előtt *Fráter* Barnabás alispán, amikor tegnap délelőtt 10 órára értekezletre hivta meg Biharmegye összes főszolgabiráit, hogy az idő végő miniszteri rendelet intézkedéseit, a multak hasznos tapasztalatait megbeszéljék, a sok helyen homályos, máskor meg többféleképp értelmezhető rendelkezéseket tanulmányozzák és az egész vármegye egyöntetü ellátását biztositó intézkedésekben állapodjanak meg.

Az értekezletet *Fráter* Barnabás alispán vezette, jelen voltak a margittai, tenkei, berettyóujfalui és báli járás főszolgabiróin kivül az összes főszolgabirák, ott volt a megyei közélelmezési ügyosztály sok gyakorlati érzékkel biró vezetője *Elek* Mórie is. Az értekezlet a közélelmezésre vonatkozó rekvirálási rendelet egyes pontjait vette behatóbb részletes tárgyalás alá. A fesztelen tanácskozásban mindenki beszámolt az egyes rendeletihez csatlakozó hasznos és kipróbált tapasztalatáról, ugy hogy az értekezlet befejeztével szinte magától alakult ki a jövőben követendő, a köz javára szolgáló egyöntetü eljárás.

Az értekezlet igy a közélelmezést érintő adminisztrativ munkálatok részletes és mindenre kiterjedő, a nagyközönséget csak annyiban érdekló intézkedések egész sorozatát eredményezte, amennyiben egész Biharmegye lakossága nyugodt lehet felőle, hogy a nagy gondos, előrelátó kezekbe van letéve.

Van azonban az értekezletnek egy határozata, amely Biharmegye lakosságának egy igen nagy részét közelről érinti. Ez a határozat kimondja, hogy a megye lakosságának azon részéről, akiknek pénzük buza beszerzésére nincs, Biharmegye gondoskodik. Ez pedig azt jelenti, hogy aki valamely község elöljáróságának bejelenti, hogy a fejkvóta szerint járó buzamennyiséget beszerezni nem tudja, mert nincs rá pénze, ezt a buzamennyiséget beszerzési részére Biharmegye közélelmezési ügyosztálya, a beszerzett mennyiséget saját raktárában elraktározatja és

azután kisebb részletekben kiutalja az illetőnek.

Az ide vonatkozó miniszteri rendelet ugyan erre vonatkozólag már intézkedett, még pedig úgy, hogy az ilyen egyénnek szükségletét az illető község tartozik beszerezni és raktáron tartani.

A tegnapi értekezleten azonban kitűnt a főszolgabírák jelentéséből, hogy igen sok, majdnem valamennyi község képtelen a miniszteri rendeletnek eleget tenni, mert nincs hozzá pénze, nincs hozzá raktára, nincs hozzáértő embere, aki garantálná, hogy a felhalmozott búza, esetleg liszt kellően kezeltetik, nem-e romlik meg.

Ezért ezen okokból az értekezlet *Fráter* alispán indítványára kimondotta, hogy a községek saját kötelességüket készségesen vállalja s ez irányban a szükséges lépéseket megtegyi, mert a megyei közélelmezési ügyosztály számos megfelelő raktárakkal rendelkezik és főleg, mert van erre a célra megfelelő alapja. Szem előtt tartotta ezen határozatával az értekezlet továbbá azt is, hogy az egyes községek érdekeit így azután is egyenlő elbánásban részesítheti, amint tette a multban is, amidőn azután központilag utalta ki a szükséges buza, illetőleg lisztmennyiséget.

Az értekezlet délután 1 óráig tartott.

Nyaraló — csak hadseregszállítók számára!

Vannak, a kik szomorkodva gondolnak arra az időre, mikor nem lesz háboru, mikor a férfiak nem halnak meg tízan százezer számra a harcmezőn, mikor az anyák és feleségek nem fognak rongyokat a férjért, a gyermekért. Vannak még emberek, a kiknek a háboru egy csepp vérükbe és egy csepp könyükbe sem került. Ezeknek a háboru csak pénzt, rengeteg pénzt hozott. Miért állnának ezek a háborával hadilábon? Rózsás örömmosolyog arcukról a megelégedett szivüket egy óhaj tölti el: oh, bár csak mindig így maradna! A háborunak ezekhez a szerencsefiaihoz van intézve a „Neue Freie Presse“ (az a pénzbárók lapja) következő hirdetése:

Előkelő nyaraló, egész évre is kiadó, teljes ellátással, kastélyban villamos világítás, központi fütés, minden élelmiszerrel, gyönyörű vidéken. Jelentkezések *10,000 (tizezer) koronától fölfelé fogadtatnak el.*

Boldog hadseregszállítók: jelentkezzetek! Naktek 10 000 korona egy nyaralásért: potomság. Pihentessétek ki fáradt idegeiteket, legyetek azon a gyönyörű vidéken is magatok közt. Tiétek az élet, — élvezzétek!

Flandriában pedig forró olajjal telt lövedékkel ölik az angolok a németeket.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszertár mellett)
Leibchenek félárban.
:: Telefonszám 827. ::

A konyha sarkában.

Áremelkedési megbeszélések.

Julis: (leteszi a kosarat, kivülről csengetnek. Julis elrohan, a kosár felborul és a sarokba gurul a Tök, az Uborka, a Sárga Dinnye és a Görög Dinnye, Nagy lökdösődés, ide oda görgés.)

A Görög Dinnye: (miután többször oldalba ütötte a Sárga Dinnyét). Bocsánat, nagysád, de ez ja szerencsétlenség . . .

A Sárga Dinnye: Szegény anyám, ha tudta volna. (Sir.)

Az Uborka: (savanyuan.) A kedves mamát is megették, mindenkit megesznek, nagysád is tudja, mi a sorsa, mit nyafog?

A Sárga Dinnye: De ilyen fiatalon . . .

Az Uborka: Menjen, menjen, hiszen magán már szép bibircsók vannak.

A Sárga Dinnye: Óh! Az az én nemesi származásom jele, már kora ifjuságunkban jelentkezik, ugy születünk. Na nem is vagyok sárgadinnye, az én nevem Kantalup, csak véletlenül kerültem a közönséges dinnyék közé. Azért az én áram a legdrágább és mindig emelkedik.

Az Uborka: Persze, maga a primadonna és a fizetésből él, mi? Ismerjük már ezt a nótát. A szinésznők mind ilyenek. Mikor nem voltam igy elsavanyodva . . .

A Kantalup (a görög dinnyéhez): Ne tolakodjék már, ha mondom. Mit dörgölőzik hozzám?

A Görög Dinnye (elvörösödve): Bocsánat, de a Nagysád illata . . . Aztán rokonok volnánk. Mind dinnyék vagyunk. Ami pedig az árat illeti, nekem kilónkint 1·40.

A Kantalup: Szegény ember. Az enyém 2 korona 10.

Az Uborka: Hallja maga kis demokrata görög dinnye, nem minden dinnye egyforma. Maga tulajdonkép néptáplálék.

A Görög Dinnye: Szépen! Vegyen meg a nép, ha tud Magát megveheti.

Az Uborka (nevet.) Nézzen ide, én egy kis vékony uborka vagyok és nem is fiatal, huszadrész annyi, mint maga, kövér görög és az én áram 40 fillér.

A Kantalup (összerezzenve) Maga görög?

A Görög Dinnye: No és mi van abban, hogy görög vagyok? Szégyeljem? Hiszen ha szégyenlem, akkor is görög vagyok. Hevesmegyéből való.

A Kantalup: Hát maga zsidó? Azért nem lehet magát eltávolitani. Olvastam Agostonban . . .

A Görög Dinnye: Elég! És magának honnan van az a kellemetlen illata, nagysád?

A Kantalup (gőgösen): Ősi illat.

Az Uborka: Hm, kezd felkapaszkodni az én fámra, nagysád, Még ha ez az uri tök tenné . . .

Az Uri tök: Én fent termettem a magasban, nem a silány földön . . .

Az Uborka: Maga üres fejü, maga lopótök. Értéktelen.

A Görög Dinnye: Tévedés! Háboru van, ennek is megvan az értéke. Megvenném magát ha sok atyafia volna . . . Egy kis protekcióért.

Az Uborka: Na, sokat nem ér. Talán a rokona . . .

A Tök: A kongresszust megnyitom. Az én áram négy és öt korona. Én vagyok a legdrágább. Én vagyok az elnök.

Mind: Nana!

A Tök: Ugy van. Nézzetek meg, mindenütt én vagyok az elnök, én vagyok felül, enyém a világ, még a demokrata mozgalmakban is, sőt . . . .

A Görög Dinnye: Kikérem magamnak a célzást. (Nekigurul.)

A Kantalup (énekel)
A faluban a legdrágább én vagyok . . .

Egy hang (felülről.) Julis, Julis, miféle rendetlenség van itt. A dinnyéket felszeletelni, az uborkából salátát, a tök holnapra marad.

Julis (felmetszi a Kantalupot. Levág egy darabot, megkóstolja.) Nagysága, ez a dinnye vizizü.

A hang: Borzasztó? Pedig micsoda pénzt adtam azért a rongyos dinnyéért. (A Kantalup eljául). Cukrozd be. Megeszik a gyerekek.

Julis: Nagysága, ez a görög dinnye tökizü. Megkóstoltam.

A hang: Rettenetes, milyen méregdrágán vettem. Miért nem kóstoltam meg előbb. Most kidobhatjuk. Hüsd be, cukorzd be, majd megeszik a gyerekek. Jó gyomruk van. (A Görög dinnye kezd borzongani.)

Julis: (Apritva) Az ugorka öreg.

Az Uborka: (Halkan.) Öreg az öreg apád. Mikor nem voltam igy elsavanyodva, sok előkelő lapnál hajh szerették az ifju Ubort, a költőt.

A hang: Dobd ki Julis, dobd ki, még megsavanyitja a dinnyéket. (Julis kidobja.)

Az Uborka (repülve.) Legalább valami jó állásba esném bele, például egy titkárságba.

A Tök: (elterül.) Holnap ilyenkor engem dobnak ki Rég elszakadtam indámtól, ki vagyok száradva.

Azért mégis én vagyok a tromf.

HIREK

*** Vasárnap a templomokban** Ma Vasárnap, a székesegyházban és a plebánia templomokban az isteni tiszteletek a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban *reggel* 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor csendesmise; délután 3 órakor vecsernye, — a *várad olaszi* plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a *Szent László* templomban: reggel 7 órakor csendesmise, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háborus ájtatosság; — a *váradvelencei* plebánia templomban: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — *A kapucinus atyák* templomában: reggel 7 órakor csendesmise, délelőtt 10 órakor énekesmise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

*** Kinevezések a biróságnál.** A hivatalos lap közli, hogy az igazságügyminiszter Kiss Ferenc belényesi, Moldovány Pál nagyszalontai telekkönyvvezetőket a IX. fizetési osztályba léptette elő, Murián Emil, Fenyő Sándor nagyváradi járásbirósági, továbbá Fekete Károly nagyváradi törvényszéki irodatisztviselőket irodafőtisztekké; Buzás István, Horváth János, Szjovics Samu nagyváradi törvényszéki, Schuller Márton nagyvárad vidéki irnokokat irodatisztekké nevezte ki.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király Hary József 37. gye beli tart. hadnagyot a katonai érdemkereszt hadiékitményes 3. osztályával tüntette ki. Legfelső dicsérő elismerésben részesültek Sestán Ignác 70. gye-beli tart. főhadnagy és Demák János 101. gye beli hadnagy.

Közeledik Bukovina megtisztitása.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól.) Bécsből jelentik: Csernovic elestével közeledik Bukovina teljes megtisztitásának napja. Előnyomulásunk félkörben veszi körül és szorongatja a menekülő oroszokat, akik két irányban vonulnak vissza.

Nem valószinü, hogy az oroszok megállanak a bukovinai határnál, mivel a román földön nincs védelmi vonaluk. Annak idején a gorlicei áttörés után nekünk itt meg kellett állanunk, ugyanis Románia semlegességét nem akartuk megsérteni és a rokitnói mocsaras területen kellett tovább nyomulnunk.

Vannak bizonyos politikai nézetek, amelyek szerint a Zbruc vonalnál és Bukovina határánál megfogunk állani, mivel az annexió nem célunk.

Azonban lehetséges, hogy a hadvezetőséget nem fogja vezetni ilyen tekintet, mivel Moldva és Podolia Európának legtermékenyebb területe, ahol élelmiszerkészletek jutnának birtokunkba.

Péterváron számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Hindenburg benyomul Moldvába és Déloroszországba.

Ellenségeink összes vesztesége 18 millió.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól.) **Berlinből jelentik a Wolff-ügynökség:**

Ellenségeink veszteségei a háboru kezdetétől julius elsejéig óvatosan számitva a következő: Az oroszok vesztesége 9 millió 500 ezer, a franciáké 4 és fél millió, az angoloké egy és fél millió, az olaszoké ugyanannyi, a belgáké 240 ezer, a szerbeké egy és fél millió, a románoké 300 ezer. Az antant vesztesége meghaladja a 18 milliót. A hadikiadás az antantnál összesen 258 milliárd, ezzel szemben a központiaknál 107 milliárd márka.

Görögország háboruja.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól.) Athénből jelentik: A kormány Atticában és Bediában kihirdette a hadiállapotot.

Athénből jelentik: A kormány az összes ellenséges alattvalók kiutasitását tervbe vette.

*** Békejelek Oroszországból.** — *Osváth* Tibor tüzérszázados, *Osváth* Lajos vármegyei főjegyzőnk fia mult év nyarán a galiciai nagy csatákban megsebesülve, sajnálatos orosz fogságba került. Most Azsia tuló részén, Szibériában, a Chaburovsk melletti Krasznaja—Rjecska i fogolytáborban van; onnan irt atyjához levelet május 29-iki keltével. Levelében értesiti szülőit, hogy arról értesitették őket, lássák el magukat a hazautazáshoz szükséges pénzzel, hogy az utón rendesen élhessenek. E célra kért 75 rubelt, vagyis 205 koronát (amihez a városi bank költségekre 22 koronát számolt fel), s tudatta a pontos cimet is, ahogy legbiztosabban juthat az kezéhez. A cim ez: „Deutsche Asiatische Bank, Berlin, Unter den Linden. Auf das konto Hülfsaktion, Tientsin mit der Vermerk, zur Weiterleitung." Nagyon fontos, hogy e hangsulyozott szavak is odaiétessenek. Mindezeket azért tudatja a közönséggel Osváth főjegyzőnk, hogy a Szibériában levő sok magyar fiu hozzátartozói akkor is értesüljenek erről, ha különben a postai nehézségek miatt csak nagy késön tudhatnának róla. — Május óta azonban sokat változott a világ Oroszországban. Akkor, a forradalom kitörése után közvetlen tényleg felderengett a béke reménye, de most már ismét erős harcban állunk az oroszszal s nincs kilátás, hogy orosz fogságban sinylődő fiaink egyhamar utnak indulhassanak a magyar határ felé.

*** Kik mentek fürdőzni és nyaralni.** A már három év óta tartó háboru alatt a nagyváradi közönség közül csak igen kevesen utaztak a nyári időszakban fürdőre s még azok közül is csak kevesen utaztak el az utóbbi két évben Nagyváradról, akik különben azelőtt valamely fürdőben töltötték el a julius és augusztust. Es évben azonban már eddig is sokan elmentek fürdőzni Nagyváradról. Tulnyomó részben egészségi okokból, orvosi rendeletre vannak ezek is távol s ezért bizonyos a Nagyváradtól távol töltők száma most is csekély, az idő szerint gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t., *megyéspüspök* Debrecenbe időzik, dr *Radu* Demeter gör. kath. püspök Biharfüreden, dr *Fraknói* Vilmos c. püspök, dr *Fráter* Imre igazgató-főorvos Szentiván Csorbatón, *Brém* Lőrinc kanonok, dr *Konrád* Márk és neje, dr *Berkovits* René és édesanyja, *Weiszlovits* Gyula Gasteinban, — özv. dr *Márkus* Lászlóné Karlsbadban, — *Imrik* S. Zoltán tb. kanonok, *Serly* Viktor, *Heilinger* József, *Papp* Béla Tarpatakfüreden, — dr *Krüger* Aladárné, dr *Erdős* Adolfné Marosujvárott, — *Elemér* Ferencné Bártfán, — *Kertész* Mihály prem. tanár Feketehegyen, — dr *Moskovits* Józsefné Révén, — *Poynár* Anna Korytnicán, — *Sziebert* Lilla Matlárházán, — *Szőllőssy* Gyula Aranyosmaróton, — *Barankovics* László Szepesváralján, — *Szödényi* Irma Hévvizforráson fürdőznek, illetve nyaralnak.

*** Fráter alispán Érsemjénben.** *Fráter* Barnabás Biharmegye alispánja tegnap délután az érmelléki vonattal két napi tartózkodásra érsemjéni birtokára utazott.

*** Az egységes birói és ügyvédi vizsgához szükséges joggyakorlat.** A hivatalos lap miniszteri rendeletet közöl, amely szerint azokat, akik a törvény szerint szükséges joggyakorlatot a háboru befejezése előtt kezdették meg, habár a háboru alatt nem voltak katonai szolgálatban, az egységes birói és ügyvédi vizsgára kell bocsájtani a megkivánt külön egy évi kötelező birósági és ugyanecsak az egy évi ügyvédi joggyakorlat kimutatása nélkül is, ha igazolják, hogy a 3 évi joggyakorlat idejéből legalább két évet kir. birőságnál, kir. ügyészségnél, ügyvédnél avagy a kir. kincstár vagy a közalapitványok perbeli képviseletére rendelt hivatalnál töltöttek el. — Ugyancsak miniszteri rendelet közli, hogy társasbiróság előtti tárgyaláson a háboru alatt olyan ügyvédjelölt is lehet az ügyvéd helyettese (ha jogtudori oklevele van), aki a joggyakorlatokat az 1912. évi május hó 1. napja után kezdte meg.

*** A tanitók s tanárok közgyülése.** A tanitók s tanárok beszerzési csoportja f. hó 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a „Nagyváradi közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportja"-hoz való csatlakozás ügyében a kereskedelmi iskolában rendkivüli közgyülést tart, melyre a csoport valamennyi tagját tisztelettel meghivja az *elnökség*.

*** Beadvány a villamos vasut ellen.** A várad-velencei lakosok egyesse, mint már emlitettük értekezletet tartottak, amelyen a villamos vasuttal szemben sérelmeiket beszélték meg. Ás értekezletből kifolyólag a várad velencei polgárok nevében *Bálint* Mihály tegnap beadványt nyujtott be Nagyvárad város tanácsához, amelyben felsorolja a sérelmeket, a beadványban a város és a villamos vasut között fennálló szerződés betartását kivánják. A szegény munkások reggel 6 óra után, mikor munkába mennek, vennék igénybe a villamost, de az most nyáron is csak reggel 7 órától kezdve jár, holott a szerződés szerint 6 órától kellene az üzemet tartani. Délben a hazamenetnél és visszajövetnél sem vehetik igénybe a villamost, mert a tulzsufolt kocsikra nem férnek, pótkocsikat pedig nem kapcsolnak és igy a bérlőkkel szemben vállalt kötelezettségeiknek nem tesznek eleget. Ezért van a lépcsőkön a nagy tolongás, ami veszélyes, különösen amióta a Baross utcai és Sorompó-utcai megállókat beszüntették. Az 5 perces forgalmat sem tartják be és igy a bérlőknek gyalogolni kell. Az ellenőrök hiányosan teljesitik kötelességeiket. Kérik a tanácsot, hogy a szerződés betartására szoritsa a villamos vasuttársaságot, ellenkező esetben folterjesztéssel élnek az illetékes forumhos. Remélik, hogy a tanács rövid idő alatt eleget tesz kérésüknek megoldja a rájuk nézve sérelmes kérdést.

*** Adományok.** Csécsy Alajos mezőbikácsi plébános a maga és hivei nevében 100 koronát küldött szerkesztőségünkbe a következő célokra: a gyöngyösi tüzkárosultaknak 50, a független kereszténypárt sajtójának 30, hadiárváknak 10, a vak katonáknak 10, összesen 100 koronát. Rendeltetési helyére juttatjuk.

* **Az uj liszutalványozás előmunkálatai.** Felkérem Gerencsér József, Sebestyén Dezső, Kertész Aladár, Zakariás Jenő, Csigás Jenő, Váradi István, Szabó Sándor, Domokos Andor, Bitzó János, Csokonay Ottó, Deutsch Dávid, Fekete Mátyás, Szabó Imre, Virányi Győző, Pataky Dávid, Jerzsák Árpádné, Máthé Lajos tanító urakat, valamint mindazon városi tisztviselőket, akik az uj liszt- és kenyérutalványozásra már jelentkeztek, hogy vasárnap délelőtt 9 órakor a közélelmezési ügyosztálynál megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1917 augusztus 4 én. *Lukács* Odön, polgármesterhelyettes.

* **Németnyelvü keresztény napilap Budapesten.** A keresztény sajtó akciónak ujabb, örvendetes térhódításáról van alkalmunk beszámolni: Budapesten megindult egy németnyelvü katholikus napilap. A fővárosban eddig négy németnyelvü napilap volt: mind a 4 zsidó kézben, zsidó szellemü. A magyarországi hazafias németség, ha magyarul nem tudott elég jól, eddig kizárólag zsidó szellemü ujságokra volt utalva, a külföldet is zsidó ujságok informálták Magyarországról. Most es a ránk nézve kifelé és befelé egyaránt káros helyzet megváltozik: a „Neues Kleines Journal" tisztán keresztény és tüzes hazafias szellemü napilapban a budapesti keresztény magyar sajtó németnyelvü erős, ifju testvért nyert, mely német anyanyelvü derék keresztény honfitársainkat és a külföldet igazságosan fogja az eseményekről tájékoztatni. Az uj napilapot bizonyunyal a leguagyobb örömmel fogják a németajku magyarok fogadni s valahára kapcsolatba jut keresztény szervezkedésünk a külfölddel is. Az uj lap modern, eleven, változatos; szerkesztője dr *Huber* János. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapesten, VI. Ó u. 12 sz. a. van. Előfizetési ára egy évre 16 korona, egyes szám ára 4 fillér.

* **A burgonya maximális ára.** — Tudatom a város közönségével, hogy az országos közélelmezési hivatal 66699—1917. sz. rendeletével a korai burgonya legmagasabb árát f. évi augusztus hó 1 től kezdve a további intézkedésig 40 koronában állapította meg métermázsánként. Ez árban, Ujvidék kivételével, ahol ezen árak a pincon történő átvételre érlendők, mindenütt a vasuthoz, illetőleg hajóállomáshoz szállitás költségei is benne foglaltatnak. Nagyvárad, 1917. évi aug. 2. *Lukács* Ödön s. k. polgármesterhelyettes.

* **Nem állami tanitók ruhabeszerzési segélye.** Az 500 korona ruhabeszerzési segély az élesdi és székelyhidi adóhivatalok körzetéhez tartozó nem állami tanszemélyzet részére is megérkezett. Az élesdi adóhivatalhoz 76999—1917. sz. a. A segély az iskolaszéki elnök és a kir. tanfelügyelő által láttamozott bélyegzes nyugtákra azonnal felvehető. A katonai szolgálatot teljesitő tanitók, vagy megbatalmazottjaik részéről egy külön a miniszterhez cimzett kérvény bemutatása is szükséges, amelyben a hadbavonult tanitó a ruhabeszerzési segélyre igényt tart, illetve annak kifizetését kérelmezi. E nélkül a nyugta nem láttamozható. Felkéretnek a közs. előljárók, hogy fenti körülményt a községbeli nem állami tanitókkal közölni szivesked jenek. Megemlitjük, hogy most már a nem áll. tanszemélyzet minden tagja a ruhabeszerzési segélyt felveheti. *Kir. Tanfelügyelőség.*

* **Talált tárgyak.** Folyó évi julius hóban találtatott több pénztárca némi pénztartalommal, pénz, óra lánccal és karikagyürü. Igazolt tulajdonosaik átvehetik Rendőrség, II. em, 8. számu szoba.

* **A sajtótörvény és esküdtszéki törvény módositása.** Budapesti tudósitónk jelenti: Az igazságügyminiszteriumban a sajtótörvény és az esküdtszéki törvény módositása ügyében megkezdődtek a munkálatok. Valószinü, hogy az idevonatkozó törvényjavaslatokat őszszel a Ház elé terjesztik.

* **Bimbóhullás.** Schwartz Béla és neje szül, egerpataki Márk Aranka 8 hónapos kis fia: Schwartz Gerika e hó 3 án meghalt. Temetése ma d. e. 11 órakor lesz Bihardobrosdon a róm. kath. egyház szertartásai szerint. A kis halottat kiterjedt család gyászolja.

* **Segitsünk a szülő gyermekeken.** A gyermekbiróság tárgyalásain kivül a rendőrség is sok elszomoritó bizonyitékot arra az országos feljajdulásra, hogy a jövő nemzedék romlása tul van az elnézhető és letagadható határon. De nem is csoda, ha romlik az ifjuság, hiszen alig tessi ki a lábát az utcára, a padokon, fűvön heverő csavargók markába kerül, akik pár óra alatt egy életre valót rontanak a szerencsétlen gyermekeken. A közteréken egy idő óta egy bizonytos, veszélyes csavargó ütött tanyát, aki állandóan apró csavargók között él s a kis szülőit mesterkedésekkel visz magával tilos utjára. Uj alakok tünnek fel ennek a romlott fiuk környezetében, a vizmütelep utolsó gátja mellett tartja összejöveteleit áldozatsival. Vad, félelmetes társaság ez, amely a Miskolczy szőlő alatt lopódzik a vizmütelephez s ott lesvegeti a szőlőtulajdonosok biztonságát, a fürdőzőket. Ezekkel szóval kell szakitani. Egyáltalában hogyan engedhető meg az, hogy dologkerülő, felnőtt fiuk egész nap csatangoljanak a szőlők között, a visparton és a vizmütelep meleg vizének kiömlésénél, amely a vizmütelep szennyviszét veszti le a Körösbe s ebbe a fertőzött vizbe ül bele naponta 50—60 csavargó fiu. A főorvosi és rendőrkapitányi hivatalok szives figyelmébe ajánljuk ezt az esetet is.

* **Köszönetnyilvánitás.** Mindazoknak, kik felejthetetlen férjem temetésénél bánatomat személyes részvételükkel enyhitették, ezuttal mondok hálás köszönetet. Özv. Alsócsernátoni *Kovách* Dénesné.

* **A Royal kávéházban** estenként *Debreceni* Csiki Béni zenekarával hangversenyez.

* **Uj ház eladó.** Nyugalmat szerető, egyedül lakni kivánkozó családnak igen alkalmas. Van 4 szoba előszoba, fürdő piace, szép nagy udvar. A ház közel van a Szent László-térhez és minden kényelemmel el van látva. Értekezhetni a tulajdonosnál. Dr. Váradi Zsigmond-utca 23. sz.

* **140-es cukorka,** csokoládé áru, likőrök, konyak, törkölyy, szilvorium, seprő, rumok, borok, gyümölcsis (½ klgr. üvegekben) nagyban és kisban kapható ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca 8as palota.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztitása. Függöny, kézimunka, kelengye neműek tisztitása. Fekete festés elsőrendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztitó és gőzmosógyárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

3000 drb. befizetési könyvecskének félkemény táblába való bekötésére pályázatot hirdet. Az irásbeli pályázathoz a darabonkénti egységár megjelölésével bekötési **minta-táblázat** csatolandó. Az ajánlatot fenti cimre (Szilágyi Dezső-utca 5.) f. év aug. 12-ig kell benyujtani.

Az igazgatóság.

* **Két fiatal** árva urileány teljes ellátást keres inteligensebb helyen. Kalenda, Szent László-tér.

* **Veszek** kisebb, lehetőleg adómentes házat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek.

APOLLÓ mozgószinház

Vasárnap
Titokzatos árnyak
dráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

URANIA mozgószinház

Vasárnap
A léleklátó
dráma 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Legujabb táviratok.

A miniszterelnök tárgyalása Popovitscsal.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól.) Bécsből jelentik, hogy Esterházy miniszterelnök Bécsben ujra tanácskozott Popovits bankkormányzóval, akit arra kért, hogy Gratztól vegye át a pénzügyminiszteri tárcát. Popovits még nem határozott.

Zichy János és hivei nem támogatják a kormányt.

Budapest, augusztus 4. (Saját tudósitónktól.) Zichy János gróf hivaivel nem fog csatlakozni Sarkanyi csoportjához. Bár Tisza válaszlójogi nézetét ők sem helyesilik, a kormányt még sem fogják támogatni.

Uj férfi és női szabó üzlet nyilt

Nagy Sándor-utca 4. sz. alatt

Értesitem a t. közönséget, hogy 8 évig Berlinben a legelső salonokban szerzett nagy tapasztalatokkal s a berlini Hirsch-féle szabászati oklevelemmel hazatérve a nagyváradi közönség kényelmére egy modern férfi és női szabó üzletet létesitettem. Elvállalok a legutolsó divat szerint férfi és női ruhákat, kosztümöket, kabátokat továbbá átalakitás és javitásokat. Levelezőlap meghivásra házhoz megyek.

Szives pártfogást kér
Szücs László
férfi és női szabó.

Tanuló felvétetik!

VIGADÓ mozgó-színház

Vasárnap
Aki mindent lát
sláger drámr.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

		d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	9 50	2 19	4 39	*8 10
V.-Velence	»	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	»	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő	érk.	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDO—NAGYVÁRAD

Püspökfürdő	ind.	10 59	3 29	8 00	*9 29
Rontó	»	11 04	3 34	8 16	9 34
V.-Velence	»	11 21	3 47	8 33	9 46
Nagyvárad	érk.	11 31	3 57	8 43	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ

		d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	10 01	2 30	4 50	*8 51
V.-Velence	»	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	»	10 26	2 56	5 16	8 57
Félix-fürdő	érk.	10 33	3 03	5 23	9 04

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő	ind.	10 39	3 10	7 59	*9 10
Rontó	»	10 46	3 17	8 06	9 17
V.-Velence	»	10 59	3 30	8 22	9 30
Nagyvárad	érk.	11 09	3 40	8 32	9 40

*-gal megjelölt vonatok csak vasárnap és ünnepnapokon közlekednek.

Margittai járás főszolgabirója.

1311—1917.

Pályázati hirdetmény.

A nyugdijazás folytán megüresedett papfalvai közjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Felhivom a pályázni kivánókat, hogy törvényszerü képesitésüket és eddigi szolgálataikat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket hozzám aug. 17-ig nyujtsák be.

Az állás javadalma 2000 kor. törzsfizetés. 264 kor. uti és napidij átalány 190 kor. kézbesitési dij s természetbeni lakás.

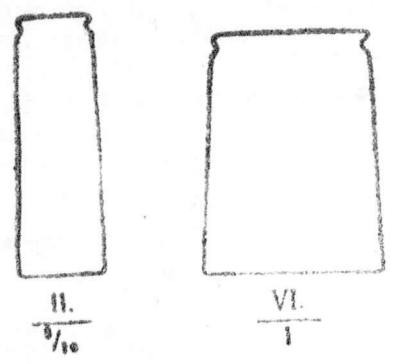
A választás határnapját később fogom kitüzni.

Margitta, 1917 jul. 25.

Dr. Halász Elemér
főszolgabiró.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK:

II. 9/10 VI. 1

Befőttes és uborkás üvegek megérkeztek minden kivitel és nagyságban

Eladás nagyban és kicsinyben.

Vizespohár finom csiszolt üvegből	—·26
Borospohár finom csiszolt üvegből	—·22
Söröspohár finom csiszolt üvegből	—·80
Vizeskancsó finom csiszolt üvegből	2·—
Borospalack finom csiszolt üvegből	2·—
Cukortartó színes finom csiszolt üvegből	2·—
Sótartó kristály finom csiszolt üvegből	2·—
Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből	3·—
Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből	3·—
Vizeskészlet színes finom aranyozással	5·—
Boroskészlet színes finom aranyozással	5·—
Söröskészlet színes finom aranyozással	4·—
Likőröskészlet színes finom aranyozással	4·—
Tészta készlet finom majolika színezéssel	5·—
Kávéskészlet színes finom aranyozással	10·—
Teáskészlet színes finom aranyozással	10·—
Moccakészlet színes finom aranyozással	10·—
Mosdókészlet színes finom diszitéssel	18·—
Ebédlőkészlet színes finom aranyozással	40·—

Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt viztartók minden kivitelben kaphatók.

Megérkeztek

Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánáruk.
Képkeretezés müvészies kivitelben. Ablaküvegezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR | Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e füszer és csemege kereskedésben. **Szalámi, sajt, szalonna,** kitünő **Málnaszörp, Törley pezsgő,** valódi kitünő **ó-borok.**

Saját terméstt bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállitva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

Kossuth-utca 2. sz. házban a Sz. László-tér felőli második üzlethely szeptember 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Eladó** Bethlen és Kaszárnya utca sarkán egy jövedelmezéssel biró üzlet ház előnyös fizetési feltételekkel. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer-tér 2.

* **Több darab föld** a város belterületén előnyös fizetési feltételekkel eladó. Általános Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad, Bémer-tér.

A mezőtelegdi 96 számu telek könyvi betétben foglalt a piactéren legszebb helyen fekvő több szobából álló 77. sz. a. ház, udvar, **gazdasági udvar** és megfelelő gazdasági épületek és a hozzátartozó kert azonnal

eladó.

Értekezhetni: Dr. Kiss Döme nagyváradi ügyvéd irodájában.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000,000 korona.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapirokra.

Papirhulladékot

kiselejtezett irodai nyomtatványokat, elhasznált könyveket, könyvtáblákat, magas napi áron megvesz Feldstrick Kálmán könyvkötészete Rákóczi-ut, Moskovits-palota.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál

Kolozsvári-utca 62.

10 butorozott utcai szoba

A Zöldfa épület emeletén rövidebb-hosszabb időre kiadó. Egy ágyas szoba havonként 50 korona, két ágyas szoba havonként 75 korona. Felvilágositással szolgál a szobakezelőnő. Telefon 14—00.

Betüszedő tanulónak fiu és berakó tanulónak leány fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszmü bádogos, vizvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utcza.

Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerékpárok, ellenőrző kasszák és gramafonok szakszerü javitása és állandó jókarban tartása. Bronzmüves, lakatos és müszerész munkák elfogadtatnak.

Vizvezeték-utcán szép kilátással egy családnak való ház eladó.

Felvilágositást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Vas és rézágyak

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodronyágybetétek: összehajtós ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

IZSÁK LIDIA

Elsőrendü füzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.

Interurbán telefon: 11—53 szám.

A Szigligeti-szinház müvésznőinek egyedüli füzőssállitója. Tisztitásokat és átalakitásokat elvállalunk. Füzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészittetnek.

TÜZIFA

Waggon tételben, méter számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10—13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhidfő.
Telefonszám 14—55.

Vizvezeték és mübádogos munkákat készit, javitásokat jutányosan eszközöl

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévviz források természetes forrósága 42°C kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csuz, csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágitás az egész telepen és az összes szobákban. Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folytonos befolyó forrásviszel, uszástanitás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bériője.

Fekete-Györösön Tenke mellett 134 kishold föld tanyával és belsőséggel, melyen szép és megfelelő lakás van, szabad kézből eladó.

Értekezhetni Nagyváradon az **Általános Takarékpénztárnál.**

Merza Kálmán

nyerges és szijgyártó Nagyvárad, Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3—65 Telefon: 3—65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és igás szerszámok, kocsiülés, lábvédők és szerszámlakkok raktára.

Megnyilt az uj

szűcs és szőrmeáru üzlet

Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Raktáron tart elsőrendü szőrmekülönlegességeket, minden e szakba vágó munkálatokat szakszerüen elkészit. Elfogad átalakitásokat és javitásokat.

LEICHNER JÓZSEF

külföldön képesitett szűcsmester.

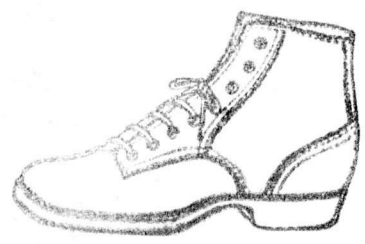
Telefon Telefon

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

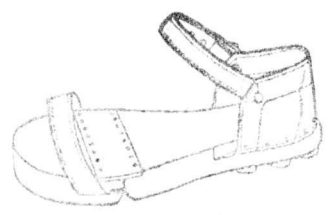
Fatalpu cipők:

	25–28,	29–35,	36–39,	40–46.
Borju bőr	13·40,	15·80,	18·10,	22·20.
Ia Hasitott bőr	15·80,	18·70,	20·50,	25·70.
Lóboxéstehénbox	17·—,	20·50,	22·80,	27·50.

Fatalpu szandálok:

24—25,	26—28,	29—31,	32—35,
4·—,	4·10,	4·40,	4·90,
36—37,	38—40,	41—43,	44—46,
5·—,	5·50,	6·—,	6·10.

Lebujjszij oldalszegzés nélkül törvényileg védett megerősitéssel.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedményben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MÜVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514. A telep telefonja 514.

Értesitjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák dijmentesen házhoz szállittatnak. Elvállalunk villamos világitási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választókban kaphatók.

Költségvetéseket dijmentesen készitünk

Főszerelő telefonja 55. Főszerelő telefonja 55.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállitunk. Telephon 92. sz.

Széltől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, mitteszer és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Créme,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállitva, minőségre és hatásaira nézve felülmulja az összes forgalomban levő készitményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szert bőrhámlás és sömör, továbbá izzadó, fényes, zsiros (miteres) atkás arcra naponta, ahányszor szükséges, gyapotra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmulnak. Teljesen ártalmatlan készitmény. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól!

Ára üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt“ gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.

(Városháza mellett.)

Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyvárad.